

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС) «ПЕДАГОГІКА ГЕТЕРОГЕННОСТІ ТА ІНКЛЮЗІЇ В ОСВІТІ»

Відомості про викладача

ПІБ	Коваль Тетяна Василівна
Посада викладача	доцент кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки
Профіль викладача	https://pf.edu.ua/fakultet/struktura/kafedry/kafedra-pochatkovoiosvity/vykladachi-kafedry-poip#koyal-tv
Електронна адреса	t.v.koval@npu.edu.ua

I. Основна мета навчальної дисципліни

Метою вибіркової навчальної дисципліни є ознайомлення аспірантів із основами та закономірностями нової галузі знань «Педагогіка Багатоманіття»: озброїти майбутніх «докторів філософії» знаннями в галузі педагогіки багатоманіття, а саме: формування уявлень про гетерогенний аспект освіти гетерогенність, критерії багатоманіття, типологія гетерогенних груп учнів, а також уміннями та навичками педагогічної взаємодії з гетерогенними групами учнів на основі використання сучасних освітніх концепцій, технологій, моделей навчання. Підготовка майбутніх «докторів філософії» є педагогічної взаємодії з гетерогенними групами учнів у Новій українській школі з урахування особливих освітніх потреб учнів.

II. Місце навчальної дисципліни в програмі підготовки фахівців

Галузь знань	A Освіта
Освітній рівень	Третій (освітньо-науковий)
Спеціальність	A1 Освітні науки
Освітня програма	Освітні, педагогічні науки
Рік впровадження	2026
Шифр навчальної дисципліни	СВ 11
Семестр навчання	4

III. Програмні результати навчання

Інтегральна компетентність. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі освіти/педагогіки у процесі дослідницько-інноваційної та професійної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики; застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення в галузі освіти й педагогіки.

ЗК 6 Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій школі та наукових установах, планувати й проводити навчальні заняття з використанням компетентнісного підходу, застосовувати знання на практиці.

ЗК 7 Здатність проявляти ініціативу, соціальну відповідальність, мотивувати колектив до спільної мети, ефективно працювати в команді, цінувати різноманітність і мультикультурність, усвідомлювати гендерну рівність та рівні можливості.

ФК 2 Здатність до дослідницького навчання; дотримання етичних принципів у професійній взаємодії; розвиток емпатії та поваги до індивідуальних особливостей інших, міжкультурної толерантності.

ФК 5 Здатність застосовувати ефективні методи та прийоми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів та студентів в закладах загальної середньої освіти та вищої школи; проектування структури, змісту та процесу проведення лекцій і практично-семінарських занять; навички педагогічного спілкування з учнями та студентами; розвиток вербальної та невербальної комунікації з представниками різних соціальних, вікових, національних та релігійних груп; вирішення педагогічних конфліктів; здатність адаптувати комунікацію до різних цільових аудиторій.

ФК 6 Здатність впроваджувати, удосконалювати та модернізувати виховні системи й технології в закладах загальної середньої освіти та вищої школи; розуміння процесів становлення особистості через виховання і самовиховання; аналіз соціокультурного середовища та особливостей виховання на різних вікових етапах; реалізація ціннісно-смыслового підходу до виховання на засадах полікультурності.

ФК 13 Здатність адаптувати освітній процес та науково-педагогічну діяльність до умов військової агресії; розробка та впровадження ефективних методів дистанційного та змішаного навчання в умовах безпекових обмежень; психолого-педагогічна підтримка здобувачів освіти та колег, які зазнали впливу травматичних подій; створення захищеного та психологічно безпечного освітнього середовища.

ПРН 9 Застосовує інноваційні методи та прийоми організації навчально-пізнавальної діяльності; проектує структуру, зміст та процес проведення різних типів навчальних занять; демонструє високий рівень педагогічного спілкування; ефективно використовує вербальну та невербальну комунікацію; конструктивно вирішує педагогічні конфлікти; адаптує комунікацію відповідно до особливостей різних цільових аудиторій.

ПРН 10 Впроваджує, удосконалює та модернізує виховні системи й технології; аналізує процеси становлення особистості через виховання і самовиховання; проводить діагностику соціокультурного середовища та особливостей виховання на різних вікових етапах; реалізує ціннісно-смысловий підхід до виховання на засадах полікультурності.

ПРН 19 Адаптує освітні процеси до умов військової агресії; розробляє та впроваджує психолого-педагогічні методи роботи з травмованими учасниками освітнього процесу; інтегрує елементи психологічної підтримки та стресостійкості в освітнє середовище; формує патріотичну свідомість та національну ідентичність у здобувачів освіти; забезпечує безперервність освітнього процесу в кризових умовах.

IV. Короткий зміст навчальної дисципліни

Модуль 1 «Гетерогенний аспект освіти».

Змістовий модуль 1. Гетерогенність як психолого-педагогічна проблем. Педагогіка багатоманіття як галузь педагогічного знання.

Змістовий модуль 2. Інклюзивна освіта як умова успішної організації навчання та виховання гетерогенних груп учнів.

Модуль 2. Педагогічна взаємодія в «Новій українській школі».

Змістовий модуль 1. Педагогічної взаємодії як запорука успішного розвитку особистості в гетерогенному освітньому просторі.

Змістовий модуль 2. Професійно-педагогічне мислення педагога в умовах «Нової української школи».

Змістовий модуль 3. Вплив міжособистісних стосунків та становлення особистості в гетерогенному просторі.

Змістовий модуль 4. Педагогічні технології педагогічної взаємодії з гетерогенними групами учнів.

Змістовий модуль 5. Цінності. Етичні та культурні норми взаємин. Модель та особистісні якості педагога в умовах «Нової української школи».

Детальні теми лекційних, практичних/семінарських занять, питання до заліку/іспиту, теми і завдання для самостійної роботи та інші містяться на курсі у Moodle

V. Назва кафедри та викладацький склад, який буде забезпечувати викладання

Кафедра початкової освіти та інноваційної педагогіки

Педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова

Коваль Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент.

VI. Обсяг навчального навантаження і терміни навчання

	Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
Рік і семестр навчання	Другий, четвертий	Другий, четвертий
Кількість кредитів	3	3
Загальна кількість годин	90	90
Лекційні заняття	24	8
Семінарські заняття	20	4
Самостійна робота	46	78

VII. Політика навчальної дисципліни

Політика щодо відвідування: здобувачі дотримуються вимог чинного законодавства України, Статуту УДУ імені Михайла Драгоманова (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/statut-ukrayinskoho-derzhavnoho-universytetu-imeni-mykhayla-drahomanova>) і Правил внутрішнього розпорядку УДУ імені Михайла Драгоманова (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/pravyla-vnutrishnoho-rozporiadku-udu-imeni-mykhayla-drahomanova>) відвідують заняття відповідно розкладу, дотримуються етичних норм поведінки. Усі учасники освітнього процесу дотримуються загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, відповідальності, порядності й толерантності. Відвідування занять з курсу є обов'язковим за визначенням деканатом розкладом. За об'єктивних причин (лікарняний, заява) заняття може бути відпрацьованим. Атмосфера на заняттях повинна бути творчою, відкритою до конструктивної критики. Недопустимі запізнення на заняття; списування.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Усі завдання передбачені навчальною програмою мають бути виконані у встановлений викладачем термін. Практичні та самостійні завдання виконуються вчасно та здаються викладачу у визначені ним терміни. Роботи, що здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижчою оцінкою (75% від максимальної оцінки).

Якщо здобувач отримав незадовільну оцінку під час заліку, в нього виникає академічна заборгованість. Повторно скласти атестацію він повинен до початку наступного семестру в терміни, визначені деканатом.

Якщо здобувач не погоджується з оцінкою підсумкової атестації, він може в день оголошення результатів подати в деканат апеляційну заяву. Наступного дня проводиться засідання апеляційної комісії.

У разі неатестації перескладання відбувається з дозволу деканату. Здобувачі можуть здійснювати перескладання результатів навчання відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова», «Положення про порядок контролю якості знань студентів УДУ імені Михайла Драгоманова», «Положення про порядок ліквідації академічної заборгованості студентами УДУ імені Михайла Драгоманова» (посилання на Положення: <https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty>).

Політика щодо конфліктних ситуацій. Вирішення конфліктних ситуацій у ЗВО здійснюється відповідно до «Положення про врегулювання конфліктів в УДУ імені Михайла Драгоманова» (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-vrehulivannia-konfliktiv-v-udu-imeni-mykhayla-drahomanova>). Між учасниками освітнього процесу здійснюється партнерська взаємодія, толерантність і повага до кожної особистості.

Політика щодо академічної доброчесності ґрунтується на засадах «Положення про академічну доброчесність в УДУ імені Михайла Драгоманова» (<https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-akademichnu-dobrochesnist-udu>).

Викладач ознайомлює здобувача вищої освіти з правилами поведінки на заняттях, користуванням засобами електронного зв'язку, недопущенням академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування, акцентує увагу на заборону використання додаткових джерел інформації під час оцінювання знань, при використанні Інтернет-ресурсів зазначається використане джерело. Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності.

VIII. Основні інформаційні джерела

1. Матвієнко О. В. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів до педагогічної взаємодії у навчально-виховному середовищі школи першого ступеня : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Матвієнко Олена Валеріївна. – К., 2010. – 496 с.
2. Тутова Т.Б. Феномен гетерогенності в умовах єдиного освітнього простору / Освітньо-науковий простір : науковий журнал. Вип. 2 (1 – 2022) / Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова [гол. ред. д-р пед. наук, проф. Матвієнко О. В.]. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. С. 125-131.
3. Нестеренко Г. Аксіологія інклюзивної освіти та педагогіки гетерогенності / Філософські виміри сучасного світу. Вісник КНТЕУ. 2016. № 2. С. 53-66
4. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. – Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2019. – 300 с.

IX. Система оцінювання

Поточний контроль	оцінювання на семінарських заняттях, підсумковий тест, виконання індивідуальних завдань <u>Перезарахування окремих тем або модулів дисципліни за умови підтвердження відповідних навчальних результатів, здобутих у межах неформальної освіти (курси, тренінги, семінари, сертифікати тощо): перезарахування здійснюється на підставі поданої документації, яка підтверджує зміст, тривалість і результати навчання, та після оцінки відповідності компетентностей викладачем курсу або уповноваженою комісією, відповідно до Положення про неформальну та інформальну освіту учасників освітнього процесу в УДУ імені Михайла Драгоманова (https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu-uchasnykiv-osvitnoho-protsesu-v-udu-imeni-mykhaila-drahomanova).</u>
Підсумковий контроль	Залік

X. Навчальні ресурси

Основні та додаткові матеріали, необхідні для вивчення навчальної дисципліни, знаходяться в електронному навчальному курсі системи управління навчальними курсами MOODLE

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки
Протокол № 6 від 15 січня 2026 року